

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani Jože Tanko)

Ljubljana, 14.1.2015

Na podlagi 88. člena Ustave RS (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94-ZUstS, 19/94-ZSS, 44/94 Odl.US: U-I-135/92-29, 20/98 Odl.US: U-I-283/94, 15/03-ZZPOFPR, 123/04, 24/05-UPB1, 90/05, 112/05-UPB2, 20/06-ZNOJF-1, 109/08, 39/11, 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07 in 92/07-uradno prečiščeno besedilo, 105/10) vlagamo podpisane poslanke in poslanci

PREDLOG ZAKONA O UKREPIH NA PODROČJU PRIPRAVNİŠTVA

in ga na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije pošiljamo v obravnavo.

Na sejah Državnega zbora in matičnega delovnega telesa bo sodeloval poslanec Andrej Čuš.

Prilogi:

- Predlog Zakona o ukrepih na področju pripravništva
- podpisi poslancev in poslank:
- Jože Tanko
- Anja Bah Žibert
- Franc Breznik
- Nada Brinovšek
- Andrej Čuš
- Jelka Godec
- Dr. Vinko Gorenak

- Mag. Branko Grims
- Eva Irgl
- Janez Janša
- Danijel Krivec
- Zvonko Lah
- Suzana Lep Šimenko
- Tomaž Lisec
- Mag. Anže Logar
- Žan Mahnič
- Bojan Podkrajšek
- Mag. Marko Pogačnik
- Marijan Pojbič
- Mag. Andrej Šircelj
- Ljubo Žnidar

PREDLOG ZAKONA O UKREPIH NA PODROČJU PRIPRAVNİŠTVA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Zakon o delovnih razmerjih v 120. členu določa, da se lahko z zakonom ali kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti določi, da oseba sklene pogodbo o zaposlitvi kot pripravnik, kdor prvič začne opravljati delo, ustrezno vrsti in ravni svoje strokovne izobrazbe, ter z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela v delovnem razmerju. Izjema od te določbe je volontersko pripravništvo za katerega mora po izrecni določbi 124. člena Zakona o delovnih razmerjih poseben zakon (in ne samo kolektivna pogodba dejavnosti) določati, da se pripravništvo lahko opravlja, ne da bi delavec in delodajalec sklenila pogodbo o zaposlitvi. Zakoni, ki urejajo volontersko pripravništvo so Zakon o javnih uslužbencih in Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in javnega izobraževanja, Zakon o pravniškem državnem izpitu, Zakon o zdravniški službi in Zakon o zdravstveni dejavnosti.

Volontersko pripravništvo mora biti torej določeno samo z zakonom, v nasprotnem primeru gre za opravljanje dela na črno in je stvar odkrivanja in sankcioniranja dela in zaposlovanja na črno, saj oseba opravlja delo brez ustrezne praven podlage. Sankcija delodajalca za takšno kršitev je tudi, da mora osebo zaposliti za nedoločen čas.

Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list RS št. 21/2013), ki je bil ob sprejemu usklajen s socialnimi partnerji in vsemi parlamentarnimi strankami je na predlog poslanskih skupin Slovenske demokratske stranke, Nove Slovenije in Slovenske ljudske stranke uvedel dodatno pravico za volonterske pripravnike in sicer povračilo stroškov v zvezi z delom (povračilo stroškov za prehrano med delom, za prevoz na delo in z dela ter povračilo stroškov pri opravljanju določenih del in nalog na službenem potovanju).

V zadnjem času se v javnosti pojavljajo pomisleki glede volonterskega pripravništva s strani nevladnih organizacij in posameznikov, da se preko volonterskega pripravništva izkorišča mlade delavce za opravljanje dela brez plačila.

Takšni pomisleki so delo utemeljeni, saj na drugi strani mladi delavci dobijo možnost za pridobitev znanj in izvajanje praktičnega dela, ki jim bo koristilo na nadaljnji poklicni poti. Ne glede na to pa obstaja dejstvo, da volonterski pripravniki opravljajo neko delo, v večini primerov namesto nekoga drugega. Če konkretnega dela ne bi opravljali, potem tudi namen volonterskega pripravništva ni dosežen, saj brez ustreznega dela ne morejo pridobiti znanj in izkušenj, ki jih potrebujejo za nadaljnje opravljanje poklica. Za opravljeno delo ne dobijo nikakršnega plačila (razen povračila stroškov v zvezi z delom).

Evropska socialna listina, ki jo je podpisala in ratificirala tudi Republika Slovenija (Uradni list RS, št. 24/1999 (10.4.1999)- MP, št. 7/99) v 4. točki I. dela določa, da imajo vsi delavci imajo pravico do pravičnega plačila, ki njim in njihovim družinam zagotavlja dostojen življenjski standard. Evropska komisija je dne 18. aprila 2012 objavila dokument »Okvir za kakovost pripravništev«, v katerem je opozorila na odsotnost nadomestila ali nizko plačilo ter možnost izkoriščanja v programih obveznega strokovnega usposabljanja.

Razlog za sprejem zakona je odprava volonterskega pripravništva krovnem Zakonu o delovnih razmerjih, ki se lahko področno določi s posebnim zakonom. Takšna pripravništva so tako mogoča le v primeru, če to določi zakonodajalec s posebnim zakonom. Predlog zakona izhaja iz načela, da vsako delo šteje in je potrebno za vsako delo zagotoviti plačilo. Zakonodajalec ne more razlikovati med istimi deli in istimi položaji pripravnikov v plačilu za delo in plačilu prispevkov. Dosedanja ureditev se je predvsem v zadnjem času pokazala kot ureditev, ki jo je mogoče izkoriščati za to, da volonterski pripravniki opravljajo delo namesto nekoga drugega. Namen predloga zakona je tudi razbremeniti delodajalce, ki se odločajo za zaposlovanje pripravnikov.

Razlog za sprejem zakona je tudi sprejem pravne podlage za sprejem srednjeročne strategije na področju izvajanja pripravništva, ki bo omogočala predvidljivost in transparentnost zaposlovanja pripravnikov, ki je najbolj nepredvidljiv čas pri vstopu na trg dela med pridobitvijo izobrazbe in prvo zaposlitvijo za mlade iskalce zaposlitve.

Vlada Republike Slovenije se je na seji Vlade RS dne 11. decembra 2014 seznanila z informacijo o stanju na področju volonterskih pripravništev v javnem sektorju. Sklepanje novih pogodb o volonterskem pripravništvu v javnem sektorju vlada ne podpira in nalaga ministrstvu in vladnim službam, da ne sklepajo novih pogodb. Enako vlada priporoča subjektom javnega sektorja. Vlada Republike Slovenije je pristojnim ministrstvu naložila, da v čim krajšem času pripravijo spremembe področnih zakonov, ki dopuščajo volontersko pripravništvo in hkrati razmislijo o nujnosti obveznega pripravništva za samostojno opravljanje dela. Iz navedenega sledi, da Vlada RS volonterskih pripravništev ne podpira in da je potrebno spremeniti področne zakone, da volontersko pripravništvo ne bo dopustno. Vlada RS torej v celoti podpira rešitev, ki je v tem zakonu. Prav tako Vlada RS podpira ukrep o oprostitvi plačila prispevkov delodajalcem za mlade brezposelne, ki ga je predlagala v Zakonu o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva (Uradni list RS, št. 63/13 in 95/14) za nezaposlene osebe mlajše od 30 let. Zato ni razloga, da tega ukrepa ne bi podpirala pri zaposlitvah pripravnikov in sklenitvah pogodb za nedoločen čas po opravljenem pripravništvu.

Predlog zakona posega v več zakonov v katerih je urejeno pripravništvo in je v zakonodajnem postopku seveda odprt za drugačne rešitve. Predlagatelj upa, da bo v zakonodajnem postopku doseženo soglasje glede enotne ureditve pripravništev s socialnimi partnerji, Vlado Republike Sloveniji in parlamentarnimi strankami. S predlogom zakona se tako omogoča hitra ureditev statusa volonterskih pripravnikov in sprejem srednjeročne strategije oziroma politike izvajanja pripravništev tako v javnem kot zasebnem sektorju.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE RESITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji in načela

Cilji predloga zakona:

- zagotoviti delovnega razmerja za vse pripravnike za čas pripravništva,
- spodbuditi in razbremeniti delodajalce pri zaposlovanju pripravnikov,
- omogočiti lažji prehod v delovno razmerje in pridobivanje delovnih izkušenj za tiste, ki pridobijo poklicno kvalifikacijo,
- zagotoviti zakonsko podlago in obveznost Vlade Republike Slovenije za sprejem politike izvajanja pripravništva s merljivimi cilji in merili ter kriteriji za dolgoročno ureditev sofinanciranja ali financiranja pripravništva.

Načela predloga zakona:

- vsako delo šteje,
- zakonodajalec ne more opredeliti dela s posebnimi zakoni, ki so obvezna za pridobitev poklicne kvalifikacije in niso plačana,
- zasleduje se načelo socialne države, da se zagotovi plačilo za opravljanje dela,
- razbremenitev delodajalcev pri zaposlovanju pripravnikov.

2.2. Poglavitne rešitve

Rešitve v predlogu zakona je več in predstavljajo poseg v zakone, ki sistemsko urejajo opravljanje pripravništva.

Določa se sprejem politike izvajanja pripravništva s strani Vlade Republike Slovenije za obdobje petih let z namenom zagotoviti transparentne stabilne srednjeročne ukrepe na področju izvajanja pripravništva v Republiki Sloveniji. Nanaša se na vse oblike pripravništva. Namen je tudi, da se zagotovi stabilna politika na področju zaposlovanja pripravnikov, ki ne bo odvisna od dnevno-političnih vzgibov in parcialnih rešitev. Pripravništvo je najpomembnejše obdobje mladega iskalca zaposlitve po pridobljeni izobrazbi, še posebej v tistih poklicih, kjer je pripravništvo obvezno za opravljanje poklica. Vlada Republike Slovenije lahko to politiko spreminja le v primeru, ko se pokažejo večje potrebe po pripravniških mestih. Seveda je logično, da se mora politika izvajanja pripravništva izvajati v skladu s ustavnim načelom svobodne gospodarske pobude in je to za zasebni sektor lahko le podporni ukrep. Predlog člena določa minimalne vsebine politike izvajanja pripravništva, ki so:

- pregled in analiza stanja pripravniških del ter cilje politike izvajanja pripravništva za obdobje petih let ter kazalce spremljanja in doseganja ciljev,
- ukrepi, ki bodo zagotovili sistem zaposlovanja za pripravniška dela, kjer so pripravništva nujna za pridobitev naziva ali opravljanja poklica oziroma kjer je pripravništvo obvezno,
- ukrepe, ki bodo zagotovili sofinanciranje pripravniških del ter merila in kriterije, ki naj jih izpolnjujejo delodajalci, za pridobitev sofinanciranja ter opredelitev področji, kjer se bo zagotovilo financiranje pripravniških del ter merila in kriterije za financiranje

Poleg politike izvajanja pripravništva se lahko s posebnim zakonom določi vzpodbude za zaposlovanje pripravnikov. Kot ena izmed teh pobud se predlaga dopolnitev veljavnega Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva.

Po sprejemu politike izvajanja pripravništva, ki mora biti sprejeta v roku 15 dni, se bo začela uporabljati rešitev, ki pomeni odpravo volonterskega pripravništva oziroma razveljavitev pravne podlage, ki omogoča volontersko pripravništvo na sistemski ravni (Zakon o delovnih razmerjih) in po področnih zakonih. Ta rešitev ne more posegati v pogodbe o volonterskem pripravništvu, ki bodo sklenjene do sprejema politike izvajanja pripravništva. V primeru, če politika izvajanja pripravništva ne bo sprejeta pravočasno je določena varovalka, ki se nanaša na vse pogodbe o volonterskih pripravnikih in sicer, da je vsak volonterski pripravnik upravičen do denarnega nadomestila najmanj v višini neto minimalne plače. Po zagotovilih državnega sekretarja Dejana Levaniča na seji Odbora za finance in monetarno politiko dne 11. 12. 2014 in na seji Državnega zbora dne 18. 12. 2014 so v letu 2015 že zagotovljena sredstva v višini 24 milijonov evrov iz katerih se lahko zagotovi plačilo za pripravniška dela.

Z dopolnitvijo Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva določi oprostitev plačila prispevkov s strani delodajalca, ki zaposli pripravnika. To pomeni zaposlitev le tiste osebe, ki je po 120. členu Zakona o delovnih razmerjih definiran kot pripravnik: »kdor prvič začne opravljati delo, ustrezno vrsti in ravni svoje strokovne izobrazbe, ter z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela v delovnem razmerju.« Gre za rešitev, ki je že predvidena v veljavnem Zakonu o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva za iskalce zaposlitve mlajše od 30 let, če jih delodajalec zaposli za nedoločen čas, čeprav se danes zaposlitev za nedoločen čas redko izvaja nedoločen čas. Namen spodbude je smiselno enak, saj se v primeru že veljavnega zakona stimulira delodajalce, da bodo zaposlili osebo za nedoločen čas, v primeru predloga zakona pa se stimulira delodajalce, da bodo zaposlili pripravnika, da bo sploh lahko s svojo poklicno kvalifikacijo kasneje nastopili na trgu dela. Predlaga se tudi omejitev oprostitve plačila prispevkov, da se pripravništva v določenih primerih ne bi izkoriščalo za zaposlovanje na način, da se doseže čim večja oprostitev plačila prispevkov za čas, ko se sicer lahko sklene pogodba o zaposlitvi pripravnika.

Za razliko od ukrepa iz Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva, ki je diskriminatoren do iskalcev zaposlitve nad 30 let (starost je namreč osebna okoliščina), predlog v tem zakonu ni diskriminatoren, saj se nanaša na pripravništvo, torej na prvo zaposlitev po pridobljeni kvalifikaciji. Glede na to, da je pripravništvo časovno omejeno, je tudi takšna spodbuda za delodajalce časovno omejena do konca pripravništva. Nanaša se na pripravnika, ki je v skladu z 120. členom Zakona o delovnih razmerjih prvič začne opravljati delo, ustrezno vrsti in ravni svoje strokovne izobrazbe, ter z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela v delovnem razmerju.

Kot dodatna spodbuda se predlaga, če delodajalec ohrani osebo v delovnem razmerju po opravljenem pripravništvu, da se zagotovi 24 mesečna oprostitev

prispevkov v kolikor delodajalec zaposli osebo po uspešno opravljenem pripravništvu za nedoločen čas. Cilj in namen tega ukrepa sta povsem ista kot pri do sedaj veljavnem ukrepu, ki se dopolnjuje na način, da pripravniku (mlajšemu od 30 let) po končanem šolanju ni potrebno čakati 3 mesece na zavodu za zaposlovanje ampak se omogoči hitrejši prehod v delovno razmerje. Rešitev se predlaga kot novi 2a. člen v Zakonu o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva, ker je 2. člen omenjenega zakona časovno omejen na 31. december 2015. Oprostitev zaposlitve pripravnika za nedoločen čas takoj po opravljenem pripravništvu se uporablja za pogodbe sklenjen do 31. decembra 2016.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Enako kot v Predlogu zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva (1286 – VI, predlog vložen dne 21. 6. 2014) ukrep oprostitev plačila prispevkov za delodajalce nima negativnih finančnih posledic za proračun in druga javna finančna sredstva. Glede na to, da v letu 2015 ni mogoče oceniti koliko delodajalcev se bo odločilo za zaposlitev pripravnikov na podlagi te spremembe zakona, ni mogoče podati točne ocene. Vsekakor pa bodo finančne posledice za državni proračun s takšnim ukrepom pozitivne kot izhaja iz zgoraj navedenega predloga zakona (EPA 1286-VI).

Po javno dostopnih podatkih je sedaj v Republiki Sloveniji okoli 800 volonterskih pripravnikov. Neto minimalna plača znaša cca 560 evrov. Na letni ravni to pomeni 5.370.000 evrov. Glede na to, da ni mogoče predvideti koliko delodajalcev se bo odločilo za zaposlitev pripravnikov na podlagi ukrepa oprostitev plačila prispevkov in koliko se jih bo odločilo za izplačevanje denarnega nadomestila volonterskim pripravnikom, če bodo za to sploh izpolnjeni pogoji (nesprejem politike izvajanja pripravništva) ni mogoče oceniti finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva. Obdobje trajanja prejemanja denarnega nadomestila pa je odvisno od sprejema politike izvajanja pripravništva s strani Vlade RS. Iz teh spremenljivk ni mogoče oceniti finančnih posledic, saj ni znano obdobje trajanja prejemanja denarnega nadomestila in število sklenjenih pogodb s tem nadomestilom.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Enako kot v Predlogu zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva (EPA 1286 – VI, predlog vložen dne 21. 6. 2014) za ukrep oprostitev plačila prispevkov za delodajalce ni potrebno zagotoviti dodatnih finančnih sredstev.

Sredstva za denarna nadomestila volonterskih pripravnikov so potrebna za čas, ko politika izvajanja pripravništva ni sprejeta v zakonskem roku s strani Vlade RS pa do sprejema politike izvajanja pripravništva. Ne glede na to pa so po besedah državnega sekretarja Dejana Levaniča na seji Odbora za finance in monetarno politiko dne 11. 12. 2014 in na seji Državnega zbora dne 18. 12. 2014 v letu 2015 že zagotovljena sredstva v višini 24 milijonov evrov iz katerih se lahko zagotovi plačilo za pripravniška dela. V proračunu so sredstva predvidena v postavki 2611-10 Trg dela in delovni pogoji.

Sicer pa so sredstva za izvajanje zakona so zagotovljena tudi v proračunu za leto 2015 pod postavkami, ki opredeljujejo stroške dela. Razporeditev teh stroškov med plačami in drugimi stroški dela je stvar vsakega posrednega ali neposrednega proračunskega uporabnika.

5. UREDITEV V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

V Evropski uniji ni enotne ureditve financiranja pripravništva, niti pravic, ki izhajajo iz pripravništva ali volonterskega pripravništva. Financiranje pripravništva je mogoče iz evropskih skladov, skladov na ravni držav in lokalnih skupnosti, izobraževalnih skladov in virov iz zasebnega sektorja. Financiranje pripravništva in pravice iz naslova pripravništva so tako različne od posamezne države glede na trg dela, obseg pripravniških del in politike zaposlovanja in izobraževanja. V večini držav se pripravništvo razume kot pripravništvo med študijem in ne po pridobljeni izobrazbi.

Primerjave z drugimi državami EU:

5.1. Avstrija

Plačilo za pripravništvo je v Avstriji urejeno tako, da je financirano preko sredstev, ki pripadajo delodajalcem. V določenih primerih pa sploh ni financirano. Kljub temu je po nekaterih raziskavah neplačanih volonterskih pripravništev samo 32%. V dejavnostih zdravstva in nege so volonterska pripravništva večinoma neplačana. Javna sredstva za pripravnike so namenjena v programu »Arbeitstraining« z namenom zagotavljanja praktičnih izkušenj pri delodajalcih.

5.2. Bolgarija

Plačila iz naslova pripravništva so urejena s individualnimi pogodbami med delodajalcem in pripravnikom. V zadnjih letih je vlada delodajalcem podelila nadomestila za zaposlovanje pripravnikov, predvsem za tiste pripravnike z nižjimi stopnjami izobrazbe s čimer je pokrila njihova plačila in prispevke. Prav tako pozna Bolgarija sistem nadomestil, ki gredo neposredno pripravnikom, da si izberejo pripravništvo in sicer za obdobje od enega do dvanajstih mesecev. Ne glede na to, je 73% pripravništev, ki se zahtevajo za dokončanje študija neplačanih, vendar gre za pripravništva med študijem in ne po študiju.

5.3. Nizozemska

Ministrstvo pristojno za izobraževanje je pristojno tudi za politiko pripravništva. Pristojnost in odgovornost ministrstva je financiranje, kar vključuje tudi državno sofinanciranje pripravništev skupaj s evropskimi skladi in agencijami. Za ta namen ima nizozemska tudi druge izobraževalne in raziskovalne institucije.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Zakon bo imel pozitivne posledice v zvezi s zaposlovanjem tistih, ki končajo izobraževanje, saj stimulira delodajalce, da takšne osebe čim hitreje zaposlijo. Poleg tega bo izenačen status vseh pripravnikov, ki bodo za opravljanje dela tudi zaposleni.

Vlada RS bo sprejela srednjeročno politiko izvajanja pripravništva in v skladu z možnostmi in potrebami tudi sofinancirala ali financirala opravljanje pripravništev tako v zasebnem kot javnem sektorju.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina zakona)

S tem zakonom se:

- zaradi spodbujanja zaposlovanja pripravnikov v najkrajšem možnem času po opravljenem izobraževanju določa spodbuda za zaposlovanje,
- zagotoviti sprejetje srednjeročnih strategij na področju pripravništva in določiti dolžnost Vlade Republike Slovenije, da sprejme politiko izvajanja pripravništva za obdobje petih let,
- odpravlja volontersko pripravništvo,
- določa denarno nadomestilo za volonterske pripravnike za čas do uveljavitve odprave volonterskega pripravništva, v primeru, da se politika izvajanja pripravništva ne sprejme v zakonskem roku.

2. člen (politika izvajanja pripravništva)

Vlada Republike Slovenije sprejme politiko izvajanja pripravništva na obdobje petih let, v kateri se določi zlasti:

- pregled in analiza stanja pripravniških del in potreb po pripravniških delih ter cilje politike izvajanja pripravništva za obdobje petih let ter kazalce spremljanja in doseganja ciljev,
- ukrepe, ki bodo zagotovili sistem zaposlovanja za pripravniška dela, kjer so pripravništva nujna za pridobitev naziva ali opravljanja poklica oziroma kjer je pripravništvo obvezno,
- ukrepe, ki bodo zagotovili sofinanciranje in financiranje pripravniških del ter merila in kriterije, ki naj jih izpolnjujejo delodajalci za pridobitev sofinanciranja ali financiranja ter opredelitev področji, kjer se bo zagotovilo financiranje in sofinanciranje pripravniških del.

Vlada Republike Slovenije lahko zaradi spremenjenih okoliščin spremeni ali dopolni politiko izvajanja pripravništva zaradi večjih potreb po pripravniških delih ali zagotovitve financiranja ali sofinanciranja pripravniških del.

S posebnim zakonom se določi dodatne spodbude za zaposlovanje pripravnika, ki prvič začne opravljati delo, ustrezno vrsti in ravni svoje strokovne izobrazbe z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela v delovnem razmerju.«.

3. člen (odprava volonterskega pripravništva)

V Zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13) preneha veljati 124. člen (volontersko pripravništvo).

V Zakonu o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 - uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 - ZTFI-A, 69/08 - ZZavar-E in 40/12 - ZUJF) preneha veljati 2. odstavek 108. člena.

V Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in javnega izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 - popr., 65/09 - popr., 20/11, 40/12 - ZUJF in 57/12 - ZPCP-2D) preneha veljati sedmi odstavek 110. člena.

V Zakonu o pravniškem državnem izpitu (Uradni list RS, št. 83/03 - uradno prečiščeno besedilo, 111/07 in 40/12 - ZUJF) prenehajo veljati:

- v prvem odstavku 3. člena besedna zveza », oziroma volontersko«,
- v drugem odstavku 3. člena besedna zveza », oziroma kot volonter,«,
- v 5. členu besedna zveza »in za volonterske pripravnike«,
- v 9. členu besedna zveza », oziroma volontersko«.

V Zakonu o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo, 15/08 - ZPacP, 23/08, 58/08 - ZZdrS-E, 77/08 - ZDZdr, 40/12 - ZUJF in 14/13) preneha veljati 2. odstavek 65. člena v delu, ki se nanaša na pripravništvo.

4. člen

(oprostititev plačila prispevkov)

V Zakonu o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva (Uradni list RS, št. 63/13 in 95/14) se doda novi 2. a člen, ki se glasi:

»2.a člen

(oprostititev plačila prispevkov delodajalca za zaposlitev pripravnika)

(1) Ne glede na določbe posebnih zakonov je delodajalec, ki sklene pogodbo o zaposlitvi z osebo iz 120. člena Zakona o delovnih razmerjih oproščen plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti za čas trajanja pripravništva.

(2) Oprostitev plačila prispevkov iz prejšnjega odstavka je omejena na višino prispevkov, ki se plačajo za zadnjo povprečno plačo v Republiki Sloveniji, ki je ugotovljena s strani izvajalca državne statistike določenega z zakonom, ki ureja državno statistiko, ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi.

(3) Ne glede na določbe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih in Zakona o urejanju trga dela, je oseba iz prvega ali petega odstavka tega člena navkljub neplačilu prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za primer brezposelnosti in zavarovanje za starševsko varstvo, upravičena do enakega obsega pravic iz navedenih socialnih zavarovanj, kot če bi bili prispevki delodajalca plačani.

(4) Do oprostitve iz prvega odstavka je upravičen delodajalec:

- ki zadnje tri mesece pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi z osebo iz prvega odstavka tega člena ni začel postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi oziroma odpovedal pogodbe o zaposlitvi delavcem iz poslovnih razlogov,

- ki pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi z osebo iz prvega odstavka tega člena ni imel blokirane transakcijskega računa 30 ali več zaporednih dni in
- ki je v zadnjih šestih mesecih pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi z osebo iz prvega odstavka tega člena redno izplačeval plače in plačeval obvezne prispevke za socialno varnost zaposlenim.

(5) Delodajalec, ki takoj po opravljenem pripravništvu sklene z osebo, ki je pri njemu opravljala pripravništvo, pogodbo za nedoločen čas, je za prvih 24 mesecev zaposlitve oproščen plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti.

(6) Delodajalec je v primeru, če po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi z osebo iz prvega odstavka tega člena tej osebi odpove pogodbo o zaposlitvi v primeru uvedbe postopka za prenehanje delodajalca ali prisilne poravnave ali v primeru izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani pripravnika pred potekom pripravništva, dolžan plačati prispevke delodajalca za socialno varnost za celotno obdobje zaposlitve te osebe.

(7) Delodajalec je v primeru, če po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas v skladu s petim odstavkom tega člena tej osebi odpove pogodbo o zaposlitvi iz poslovnega razloga ali v primeru izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani te osebe pred potekom 24 mesecev zaposlitve, dolžan plačati prispevke delodajalca za socialno varnost za celotno obdobje zaposlitve te osebe.«.

5. člen

(denarno nadomestilo za volonterske pripravnike)

Volonterskemu pripravniku iz 124. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13) pripada denarno nadomestilo za opravljeno delo za polni delovni čas najmanj v višini izplačila, ki bi ga prejel po obračunanih prispevkih, če bi bil zaposlen in bi prejemal plačo v višini minimalne plače določene s posebnim zakonom. Denarno nadomestilo se sorazmerno zmanjša za delovni čas krajši od polnega delovnega časa ali poveča za delovni čas daljši od polnega delovnega časa.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

6. člen

(podzakonski akti)

V roku 15 dni po začetku uporabe posameznih členov tega zakona pristojni državni organi uskladijo podzakonske akte, ki se nanašajo na posamezne člene, s tem zakonom.

Vlada Republike Slovenije sprejme politiko izvajanja pripravništva iz 2. člena tega zakona v roku 30 dni po začetku veljave tega zakona.

7. člen
(veljavnost in uporaba zakona)

Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in se začne uporabljati takoj z uveljavitvijo, razen če ta člen ne določa drugače.

Tretji člen tega zakona se začne uporabljati s sprejemom politike izvajanja pripravništva iz drugega člena tega zakona.

Zakon se ne uporablja za pogodbe o volonterskem pripravništvu sklenjene do začetka uporabe tretjega člena tega zakona, za katere se uporablja 124. člen Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13) do njihovega prenehanja.

Peti člen se uporablja samo za pogodbe volonterskih pripravnikov sklenjene v obdobju od poteka roka za sprejem politike izvajanja pripravništva iz 2. člena in 6. člena tega zakona pa do začetka uporabe tretjega člena tega zakona in do prenehanja teh pogodb.

Peti odstavek novega 2.a člena, ki je predlagan s 4. členom tega zakona se uporablja za pogodbe sklenjene do 31. decembra 2016.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Določa se namen in vsebine predlaganega zakona.

K 2. členu

Člen ureja obveznost sprejema politike izvajanja pripravništva in nujne vsebine tega dokumenta za obdobje petih let. Poleg tega dopušča možnost za spremembo politike izvajanja pripravništva v primeru, da se potrebe po pripravnikih povečajo. Nanaša se tako na volonterske kot ostale pripravnike.

K 3. členu

Določi se celovito prenehanje veljavnosti vseh zakonov, ki dopuščajo volontersko pripravništvo. Tako se črta splošna podlaga za dovolitev volonterskega pripravništva kot tudi ureditev po področnih zakonih.

K 4. členu

Predlaga se dopolnitev Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva z novim 2.a členom. Določi se oprostitev plačila prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti za čas zaposlitve pripravnika (čas trajanja pripravništva). Oprostitev je omejena na višino prispevkov, ki se plačajo za povprečno plačo v Republiki Slovenije, ki je nazadnje ugotovljena s strani z zakonom pooblaščen inštitucije za državno statistiko. Enako kot zaposleni z ukrepom na trgu dela v Zakonu o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva, so pripravniki upravičeni do enakega obsega pravic iz navedenih socialnih zavarovanj, kot če bi bili prispevki delodajalca plačani.

Člen določa tudi varovalke, ki so povzete po Zakonu o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva in onemogočajo, da bi delodajalci zlorabljali oprostitev plačila prispevkov za pripravnika oziroma onemogoča delodajalcem, ki imajo blokirane račune ali ne plačujejo socialnih prispevkov. Prav tako v skladu z zakonsko dopustnimi razlogi za odpoved pogodbe o zaposlitvi pripravniku določa, da mora delodajalec v določenih primerih vplačati prispevke za katere je bil oproščen.

S členom se predlaga tudi oprostitev plačila prispevkov delodajalcev za 24 mesecev v primeru, če delodajalec po opravljenem pripravništvu (kateremkoli ne glede na čas sklenitve pripravniškega razmerja) takoj sklene pogodbo za nedoločen čas. Ta ukrep velja do dne 31. 12. 2016.

K 5. členu

Določi se višina denarnega nadomestila v višini neto minimalne plače za volonterske pripravnike. V skladu s 7. členom se ta rešitev uporablja le v primeru, da Vlada RS ne sprejme politike izvajanja pripravništva v zakonskem roku in služi kot varovalka za plačilo za opravljeno delo volonterskih pripravnikov, ki sklenejo pogodbe v času od začetka veljavnosti pogodb pa do začetka uporabe 3. člena tega zakona.

K 6. členu

Določi se rok za uskladitev podzakonskih predpisov. Določi se, da Vlada Republike Slovenije sprejme politiko izvajanja pripravnštva iz 2. člena tega zakona v roku 30 dni po začetku veljave tega zakona

K 7. členu

Določa se splošen, to je petnajstdnevni vacatio legis. Člen določa začetek in konec uporabe posameznih določb zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V Zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13 in 78/13):

124. člen

(volontersko pripravništvo)

(1) Če se pripravništvo v skladu s posebnim zakonom lahko opravlja, ne da bi delavec in delodajalec sklenila pogodbo o zaposlitvi (volontersko pripravništvo), se za pripravnika uporabljajo določbe tega zakona o trajanju in izvajanju pripravništva, omejenosti delovnega časa, odmorih in počitkih, povračilu stroškov v zvezi z delom, odškodninski odgovornosti ter zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu v skladu s posebnim zakonom.

(2) Pogodba o volonterskem opravljanju pripravništva mora biti sklenjena v pisni obliki.

V Zakonu o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 - uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 - ZTFI-A, 69/08 - ZZavar-E in 40/12 - ZUJF):

108. člen

(trajanje pripravništva)

(1) Trajanje pripravništva, način, potek in program usposabljanja pripravnikov v organih državne uprave in v upravah lokalnih skupnosti določi minister, pristojen za upravo, v pravosodnih organih pa minister, pristojen za pravosodje.

(2) Pripravništvo se lahko opravlja tudi volontersko, brez sklenitve delovnega razmerja.

V Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in javnega izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 - popr., 65/09 - popr., 20/11, 40/12 - ZUJF in 57/12 - ZPCP-2D):

110. člen

(pripravništvo)

Pripravnik je strokovni delavec, ki v vrtcu oziroma šoli prvič začne opravljati delo, ustrezno smeri in stopnji njegove strokovne izobrazbe, z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela.

Pripravništvo traja najmanj šest mesecev in ne več kot deset mesecev.

Pripravnik v času pripravništva sodeluje s strokovnimi delavci pri vzgojno-izobraževalnem delu in se pripravlja na strokovni izpit.

Pripravnikovo delo vodi, spremlja in ocenjuje mentor.

Mentorja pripravniku določi ravnatelj izmed strokovnih delavcev, ki opravljajo delo, za katero se bo pripravnik usposabljal, in imajo naziv svetnik ali svetovalec oziroma imajo najmanj tri leta naziv mentor.

Mentor pripravi pripravniku program, ki vključuje metodično, didaktično ter drugo pripravo, potrebno za opravljanje izpita. Mentor izdelava poročilo o poteku pripravništva.

Pripravništvo se v skladu s tem zakonom lahko izvaja tudi kot volontersko pripravništvo.

Število pripravniških mest razpiše minister.

V Zakonu o pravniškem državnem izpitu (Uradni list RS, št. 83/03 - uradno prečiščeno besedilo, 111/07 in 40/12 - ZUJF):

3. člen

Sodniški pripravnik opravlja pripravništvo kot oseba v delovnem razmerju na sodišču, lahko pa tudi kot oseba v delovnem razmerju pri drugem delodajalcu v okviru izobraževanja, ki ga zagotavlja delodajalec, oziroma volontersko.

Pripravnik, ki opravlja sodniško pripravništvo v okviru izobraževanja, ki ga zagotavlja delodajalec, oziroma kot volonter, je, razen glede delovnega razmerja, v pravicah, obveznostih in odgovornostih v enakem položaju kot pripravnik, ki je sklenil delovno razmerje na sodišču.

Sodniško pripravništvo v okviru izobraževanja, ki ga zagotavlja delodajalec, lahko traja največ osem mesecev, razen v primerih, ko je v skladu z določbami tega zakona podaljšano.

5. člen

Skupno število pripravniških mest na posameznih višjih sodiščih za pripravnike, ki sklenejo delovno razmerje na sodišču, določi Vlada Republike

Slovenije na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, skupno število pripravniških mest za pripravnike, ki opravljajo sodniško pripravništvo v okviru izobraževanja, ki ga zagotavlja delodajalec in za volonterske pripravnike pa določi minister, pristojen za pravosodje, po predhodnem mnenju predsednika posameznega višjega sodišča.

V skupnem številu pripravniških mest za pripravnike, ki sklenejo delovno razmerje na sodišču, se na posameznem višjem sodišču, na katerega območju je sodišče nižje stopnje, ki posluje tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, posebej določi število mest za usposabljanje pripravnikov, ki obvladajo italijanski oziroma madžarski jezik na višji ravni in prebivajo na območju višjega sodišča, na katerega območju je sodišče nižje stopnje, ki posluje tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku.

V skupnem številu pripravniških mest za pripravnike, ki opravljajo sodniško pripravništvo v okviru izobraževanja, ki ga zagotavlja delodajalec, se posebej določi število mest za usposabljanje državnotožilskih in državnopravobranilskih pripravnikov, ki so že opravili izbirno usposabljanje.

O številu mest iz prejšnjih odstavkov dajo mnenje sodni svet, generalni državni pravobranilec in državnotožilski svet.

Predsednik višjega sodišča določi, koliko pripravnikov od skupnega števila pripravniških mest iz prvega odstavka tega člena se bo usposabljal na posameznih okrožnih in okrajnih sodiščih z območja višjega sodišča.

9. člen

Prednostni vrstni red se izdelava po kriterijih iz prejšnjega člena posebej za kandidate, ki se prijavijo za opravljanje sodniškega pripravništva s sklenitvijo delovnega razmerja na sodišču in posebej za kandidate, ki bodo opravljali sodniško pripravništvo v okviru izobraževanja, ki ga zagotavlja delodajalec, oziroma volontersko.

V Zakonu o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo, 15/08 - ZPacP, 23/08, 58/08 - ZZdrS-E, 77/08 - ZDZdr, 40/12 - ZUJF in 14/13):

65. člen

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci opravljajo pripravništvo, zdravniki pa sekundariat v zdravstvenih zavodih ali pri zasebnih zdravstvenih delavcih.

Pripravništvo in sekundariat lahko opravlja tudi oseba, ki ni v delovnem razmerju, pod pogoji, ki jih določa ta zakon.